

A peu de la Cerdanya a Barcelona

20 excursions d'estació en estació de tren

(Accèssit al XIII Premi Vèrtex)

De David Claret i Puyal

Rutes que aprofiten els avantatges d'una de les línies de tren amb més potencial per a l'excursionista, la de Barcelona a Puigcerdà

Aquesta guia proposa fer excursions a peu (tornant a casa en tren), unint la Cerdanya amb Barcelona en 25 etapes consecutives. La línia de tren de Barcelona a Puigcerdà talla com un ganivet el Pirineu i les serralades i planes que el separen de Barcelona, i és per això que ofereix una diversitat enorme de camins i paisatges, tot un botó de mostra de la geografia de Catalunya. Una bona oportunitat a l'abast de l'excursionista sense cotxe.

Principals aportacions de la guia:

-Fins ara, no hi ha gaire guies especialitzades en línies concretes de transport públic, que proposin itineraris al voltant d'una línia

determinada.

-Proposa itineraris al voltant de la línia de transport públic que segurament té més potencial excursionista del país: la línia de tren de Barcelona a Puigcerdà.

Característiques dels itineraris

-Aprofiten els principals avantatges del transport públic, més enllà dels econòmics i ambientals: no cal tornar al punt d'inici. I ho fa descrivint l'itinerari que cal seguir per anar a peu de Puigcerdà a Barcelona, de la Cerdanya al mar, d'una estació a la següent, de cap a cap de la línia. En resulten 25 trams.

-Creuen el país de nord a sud, del Pirineu a la costa, de la Cerdanya a Barcelona. Travessa pràcticament totes les unitats de relleu de Catalunya que ja va proposar Solé i Sabarís a Geografia de Catalunya: la Serralada Litoral (Collserola-Marina), la Depressió Prelitoral, (Vallès), la Serralada Prelitoral (Bertí-Montseny), la Depressió Central (plana de Vic), el Prepirineu (Bellmunt, Munts, Taga, Montgrony, etc.) i el Pirineu (Puigmal, Cerdanya). Això vol dir que la diversitat de paisatges en potència que aquest tren posa a la nostra disposició és enorme.

-Habitualment es mouen entre les 2 i les 3 hores de trajecte, amb casos extrems de 45 minuts (el més curt, de Borgonyà a Torelló) i de poc més de 6 hores (el més llarg, de Ribes de Freser a Campdevànol).

-Tots els temps es mesuren a peu, malgrat que hi ha alguns itineraris (els de la Cerdanya, la plana de Vic o el Vallès) que es poden fer perfectament en bicicleta, cosa que redueix notablement els temps anotats.

-El criteri general a l'hora d'establir el sentit de la marxa ha estat que fos de baixada.

-Tenint en compte que les excursions es plantegen des d'una estació de tren fins a la següent, el desnivell rarament depassa els 500 metres de baixada, i encara menys de pujada. Els valors són orientatius, i no s'han inclòs en aquells casos en què s'ha considerat que no eren significatius.

La línia de tren de Barcelona a Puigcerdà

“Aquesta línia de tren va néixer a finals del segle XIX amb l'objectiu de transportar el carbó que s'extreia de les mines d'Ogassa (Ripollès) cap a la indústria de Barcelona i voltants.

L'any 1876 s'inaugurava el tram entre les Franqueses del Vallès i Vic, i el 1880 la línia va arribar fins a Ripoll i Sant Joan de les Abadesses. Basant-se en un tractat signat l'any 1904 entre els estats francès i espanyol, el 1919 es va allargar fins a Ribes de Freser, i el 1922 va arribar a Puigcerdà. El tancament de les mines d'Ogassa, l'any 1967, va fer caure el transport de mercaderies,

raó per la qual pocs anys més tard es va clausurar el tram entre Ripoll i Sant Joan de les Abadesses. Durant els anys vuitanta del segle XX hi va haver també amenaces de tancament dels trams més deficitaris, com ara el de Ripoll a Puigcerdà, que finalment no es van fer efectives.”

L'autor

David Claret i Puyal, nascut a Barcelona el 1978, David Claret i Puyal és arquitecte i geògraf de formació. Recorda que, de petit, agafava el tren amb el Cau per anar d'excursió i acampada a Collserola, a Canet o al Figaró. Alguna cosa li'n deuria quedar, perquè anys més tard, amb ganes d'anar a la muntanya i sense cotxe, va redescobrir una línia de tren que li posava a l'abast uns paisatges i una geografia a punt per ser descoberts.

Fitxa tècnica

Títol: *A peu de la Cerdanya a Barcelona. 25 excursions d'estació a estació de tren*

Autor: David Claret i Puyal

Col·lecció: Azimut, 138

Pàgines: 96

Nombre d'il·lustracions: 67

Format: 12 x 22,5 cm

Preu: 11,50 euros

ISBN: 978-84-9034-194-0

Etapa 1

Toses • la Molina

El tram entre Toses i la Molina, a cavall del Ripollès i la Cerdanya (i amb pujada a la collada de Toses), es divideix en dues parts que ben poc tenen a veure: una pujada, de Toses a la Collada, per un camí vell que s'enfila lentament pel solell entre boixos, avellaners, pins i prats; i una baixada cap a la Molina per una pista molt dreta, obaga i absolutament forestal, d'avets i pins. En aquest tram assolim la cota màxima (1.777 m) de tot el recorregut de Puigcerdà a Barcelona, cosa que ens permet veure el Montgrony de gairell i les muntanyes que tanquen la Cerdanya pel nord.

Dades tècniques

Punt de partida: Estació de tren de Toses.

Punt d'arribada: Estació de tren de la Molina.

Temps: 2 h 25'.

Desnivell: 360 m (pujada); 350 m (baixada).

Aigua: Toses i la Molina.

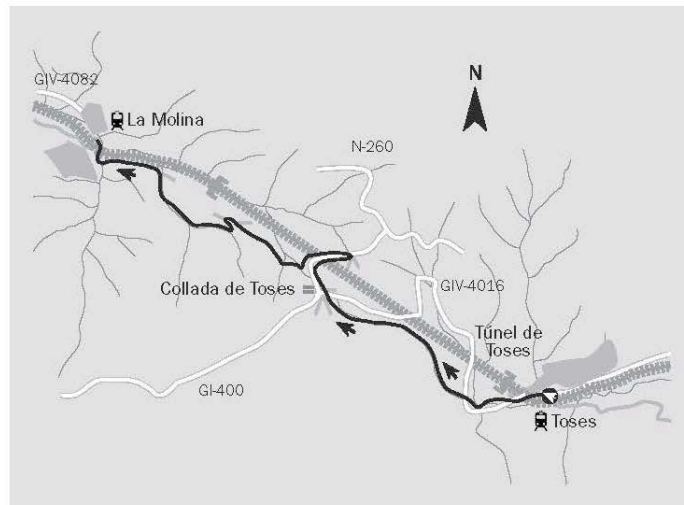
Cartografia:

E-25 *Montgrony. Fonts del Llobregat*. Editorial Alpina.

E-0 *Cerdanya*. Editorial Alpina.

El Montgrony des de la collada de Toses

i a la nostra esquena s'alça el Taga i la serra Cavallera. Arribem a la **collada de Toses** (1 h 15'; 1.776 m), on apareix la carena altiva que tanca la Cerdanya pel nord. Seguint el senyal que mena cap a Puigcerdà (no pas a la Molina!), agafem el camí, senyalitzat amb marques grogues, que discorre per sobre de la carretera GI-400. Arribem de nou a la carena (1 h 30'), el darrer lloc on podem fer una llambregada cap al Montgrony i l'alta vall del Rigard; també podem fer un cop d'ull al primer dels búnquers que veurem. Travessem la carretera i agafem la pista, ben ampla, que baixa cap a l'altra banda, a la Cerdanya, per entremig d'una pinada de pi negre. Més avall baixa més brusca-ment, i apareixen els primers avets, i progressivament els pins rojos. La pista discorre per una carena i gira a l'esquerra avall cap al torrent del Clot de les Carboneres, per on continua, ja més estreta, fins a arribar a una cruïlla davant mateix de la via del tren (2 h 10'). Girem a l'esquerra per la pista paral·lela a la via, i en menys d'un quilòmetre ja som a la carretera d'Alp, que seguim a la dreta per sota de la via fins a arribar a l'estació de tren de **la Molina** (2 h 25'; 1.420 m).